

процесі посилення економічної глобалізації, проведення системного аналізу їх характеру, структури та динаміки з метою посилення управління ними[2, с.151.].

Останнім часом певні кроки по запровадженню управлінського обліку в практику діяльності вітчизняних підприємств зроблені і в нашій країні. Зокрема, вивчення дисципліни «Управлінський облік» передбачено програмами підготовки фахівців облікових спеціальностей, захищені дисертації та публікуються матеріали відповідного спрямування у спеціальній літературі[1, с.181].

Отже, для нашої країни є досить важливим нормальне функціонування управлінського обліку. Ця проблема потребує надзвичайної уваги та особливих концептуальних підходів. Адже він може забезпечити ефективний розвиток економіки України, вивести її на новий рівень.

Література:

1. Радецька Л.П. *Управлінський облік в Україні: проблеми становлення та розвитку* / Радецька Л.П. // *Вісник Хмельницького національного університету*. – 2009. - № 6. – С. 180-183.

2. Садовська І. *Концепції управлінського обліку в процесі його еволюційного розвитку* / Садовська І. // *Економічний аналіз*. – 2010. - № 6. – С. 149-151.

Никон Н.В.,
студ. гр. ЕОАм-13,
Національний університет «Львівська політехніка»
Науковий керівник – Яремко І.Й.,
д.е.н., професор кафедри обліку та аналізу

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Підприємства національної економіки сьогодні повинні адаптуватися до світових інтеграційних процесів. Конкурентоспроможність компаній забезпечується не лише за рахунок використання матеріальних та фінансових ресурсів, але й нематеріальної складової (фірмові найменування, ліцензії, торгові марки, ноу-хау та ін.).

Вартісна характеристика нематеріальних активів, що значно підвищує ринковий потенціал економічних ресурсів будь-якого підприємства у системі бухгалтерського обліку зрівноважується стосовно витрат на їх створення. В умовах «інтелектуальної революції» все більшого поширення набуває факт перевищення частки нематеріальних активів провідних компаній над матеріальними. Так, сьогодні у країнах великої сімки частка НА становить від 30 до 40% від всіх активів промислових підприємств, а у наукоємних компаніях цей показник досягає 70-80% [1].

На відміну від наукового рівня застосування нематеріального економічного потенціалу НА у західних країнах, за оцінками українські підприємства мають надзвичайно низький їх відсоток (близько 2-5%) у загальній вартості бізнесу[2]. Занизькі показники частки НА зумовлені, насамперед, недосконалою методикою їх обліку та проблемами у вітчизняній правовій базі. До основних проблем, на думку вітчизняних вчених належать такі:

законодавство у сфері обліку звужує склад НА, зокрема, зараховуючи витрати зі створення багатьох НА до витрат звітного періоду, а методика обліку деяких об'єктів інтелектуальної власності взагалі відсутня [3];

поряд з існуванням НА, якими підприємство користується або на правах власності, або на ліцензійній основі (як позикові), методичний підхід до відображення обох груп НА у звітності однаковий, що призводить до викривлення вартості майна [4];

облікова вартість НА у багатьох нижче ринкової, що призводить до заниження вартості майна підприємства, оскільки в обліку, як правило, використовується витратний підхід. [4];

існує неузгодженість важливих положень окремих документів нормативно-правового забезпечення, що визначають методику обліку НА;

відсутня єдина обґрунтована методика оцінки НА, що унеможливує розрахунок точних даних у рамках чинної системи обліку.

Враховуючи наведені проблеми обліку та законодавчої бази щодо НА, можна запропонувати такі шляхи їх вирішення:

- внесення поправок до системи бухгалтерського обліку з удосконаленням таких пунктів як: сутності реєстрації торгової марки, авторського права, патентування винаходу і т.п., що дасть змогу бухгалтеру краще розібратися у сутності даних об'єктів інтелектуальної власності та оволодіти навичками правильної постановки їх на облік і відображення у звітності підприємства;

- внесення змін до правової бази, пов'язаних з методикою постановки на облік і відображення НА у звітності підприємства. [5];

- узгодження законодавчого регулювання НА, розроблення методик контролю за формуванням і використанням НА, що допоможе отримати бажаний ефект від їх використання.

Узагальнюючи наведене, можна зробити висновок, що чинне законодавство у сфері обліку значно звужує склад НА, оскільки незрозуміло, як обліковувати та до складу яких активів відносити окремі об'єкти (наприклад, об'єкти інтелектуальної власності). Облік відображення нематеріальних активів потребує подальших глибоких та всебічних досліджень, адже вони стали одним з принципово важливих об'єктів в потенціалі вітчизняних підприємств.

Література:

1. Держкомстат України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

2. Сирош Ю.В. Нематеріальні активи у структурі активів вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / Ю.В. Сирош. – Режим доступу: <http://www.saleprice.com.ua/ua/pub/591.html>.

3. Голов С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 11. – С. 43-58.

4. Дегтяренко Н.В. Ідентифікація і визначення нематеріальних активів та їх оцінка: збірник наукових праць науково-практичної конференції «Облік, аналіз і аудит: теорія, практика, перспективи» / Н.В. Дегтяренко. — Мелітополь, 2011. – С. 183.

5. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.03.2011 року № 372 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293708.